

## AZ LMBT-TOLERANCIA ÉS A GAZDASÁGI FEJLŐDÉS KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉS KÖZÉP-EURÓPÁBAN

### THE CORRELATION BETWEEN LGBT TOLERANCE AND ECONOMIC DEVELOPMENT IN CENTRAL EUROPE

*Tarnóczy Tamara Dóra*

#### ÖSSZEFOGLALÁS

A kutatásomban az a célom, hogy empirikusan alátámasszam a modernizációs tézisére alapozva a gazdasági fejlődés és az LMBT-tolerancia közötti kapcsolatot. Az alábbiakban röviden ismertetem, hogy elméletben miért következik magasabb tolerancia a magasabb gazdasági fejlettségből, illetve megvizsgálom, hogy ez a feltevés érvényesül-e a gyakorlatban Közép-Európa országaiban. Továbbá, rávilágítok arra, hogy akár a nagyobb tolerancia is képes lehet fokozni a gazdasági teljesítményt, tekintve, hogy támogatja az innovációt és a technológiai fejlődést, növeli a versenyképességet, valamint a nemzeti hírnevet is javítja. Mindez segíthet jobb külkereskedelmi kapcsolatokat kialakítani, több külföldi befektetőt bevonítani.

Az elemzésem alapján kijelenthető, hogy valóban toleránsabbak azok az országok, ahol magasabb a jólét. Ennek hátterében a magasabb képzettségi szint, az erősebb demokratikus intézményrendszer, illetve a társadalmi értékrend modernizációja áll. Azt viszont nem tudtam empirikusan igazolni, hogy valóban több befektetés érkezne a toleránsabb országokba, avagy kevesebb az intoleránsokba. Feltehetően azért nem volt szignifikáns összefüggés a befektetések és a tolerancia között, mert a külföldi befektetők számára a befektetési helyszín megválasztásakor az adott ország szakképzett munkaerővel való ellátottsága és a termelési költsége az elsődleges, nem az LMBT-jogok.

*Kulcsszavak: LMBT-tolerancia, gazdasági fejlődés, Közép-Európa, modernizációs tézis*

#### ABSTRACT

In this paper my aim is to validate empirically that economic development and LGBT tolerance are in correlation, a supposition based on the modernisation theory. I shall outline briefly as follows why more developed economies are supposed to be more tolerant in theory. Then, I will verify this theory on the data of the Central European countries. Furthermore, I shall reveal that even greater tolerance itself could boost economic performance, considering that it contributes to technological advances and innovation, improves competitiveness and national reputation. All of these ameliorate international relations, and attract more foreign investors.

Based on my analysis it can be stated that wealthier, more developed countries are in fact more tolerant. This may be explained by the higher level of education of their population, their stronger democratic institutions and the modernisation of their social values. Nevertheless, I could not validate empirically that actually more investments flow into more tolerant countries, or less into intolerant ones. Supposedly, the correlation between investments and tolerance is not significant due to the fact that for foreign investors the disposability of skilled workers and low production costs are the primary factors considered when choosing a location for their investment, not LGBT rights.

*Keywords: LGBT tolerance, economic development, Central Europe, modernisation theory*

#### BEVEZETÉS

A modernizációs tézis feltevései szerint a demokratikusság, a gazdasági fejlődés és a tolerancia között szoros összefüggés van. A tézis alapján ugyanis, ahogyan fejlődik egy ország gazdasága, úgy fokozatosan erősödnek a demokrácia intézményei (BARRO, 1996), valamint a társa-

dalom is modernebb, toleránsabb lesz értékrendjét tekintve (INGLEHART – BAKER, 2000). De ez a folyamat mégis minek a hatására megy végbe? BARRO (1996) szerint a gazdasági fejlődéssel párhuzamosan erősödik a demokrácia, hiszen csak a gazdag társadalmakban lehetséges az – ahol viszonylag kevesen élnek szegénységben –, hogy az emberek intelligensen, azaz a demagógiának ellenállva vegyenek részt a politikai életben. PALDAM – GUNDLACH (2008) szerint pedig, ahogyan fejlődik egy gazdaság, úgy nő a kereslet a tudás és a tőke iránt, így nő a jelentősége a befektetéseknek és az oktatásnak, ez az, ami végső soron képes erősíteni a demokráciát.

A demokratikus intézmények fejlődésével párhuzamosan pedig egyre jobban érvényesül a kifejezés, a szólás és a média szabadsága. Ennek hatására lehetősége van a társadalom különböző csoportjainak az egymástól akár szélsőségesen eltérő véleményeiket kifejezni – tekintve, hogy nincsen cenzúra –, ez tehát kihangsúlyozza a véleménykülönbségeket. Következésképpen, az emberekben tudatosul az, hogy a társadalmuk mennyire heterogén, és így a diverzitásnak való nagyobb kitettség révén a társadalom tagjai toleránsabbá válnak (DUNN – SINGH, 2014). Fontosnak tartom azonban megjegyezni, hogy voltaképpen az oktatás önmagában is képes erősíteni a toleranciát, még akkor is, ha az adott egyének eredetileg negatív attitűdjei voltak a célcsoporttal szemben (BOBO – LICARI, 1989; KOZLOSKI, 2010; BAKLASHOVA et al., 2015).

A modernizációs folyamatot azonban erőteljesen befolyásolja a poszt-szocialista kulturális hatás (INGLEHART – BAKER, 2000). Többek között ezért vizsgáltam Közép-Európa országait (Németország, Svájc, Ausztria, Magyarország, Lengyelország, Szlovénia, Szlovákia, Csehország), mert ebben az országcsoportban a volt-szocialista és a klasszikus értelemben vett nyugat-európai országok is reprezentálva vannak, és úgy gondoltam, hogy érdemes lenne szembe állítani ezt a két kategóriát. Ebből kifolyólag, a kutatási kérdéseim egyike az volt, hogy szignifikánsan eltér-e a poszt-szocialista és a nyugat-európai országok LMBT-toleranciája?

További kutatási kérdéseim megválaszolásával pedig az volt a célom, hogy meghatározzam, hogy az LMBT-tolerancia és a gazdasági fejlődés között van-e összefüggés a gyakorlatban, illetve amennyiben van, milyen a közöttük fennálló ok-okozati viszony. Ezzel a kérdéssel számos elmélet foglalkozik – mint például a fentebb leírt modernizációs tézis –, sőt empirikus tanulmányok is alátámasztják a relevanciáját.

Az OPEN FOR BUSINESS (2020) csehországi esettanulmánya például rávilágított arra, hogy az LMBT-inklúzió megkönnyíti a szakképzett munkaerő bevonását és megtartását, fokozza a nemzeti termelékenységet, az innovációt, a versenyképességet, a vállalkozási hajlandóságot, valamint a közvetlen külföldi befektetések beáramlását.

STOICS és PERLOV (2022) magyarországi esettanulmánya pedig felszólal az LMBT-diszkrimináció ellen, ugyanis empirikusan bizonyítható, hogy a diszkrimináció visszafogja a gazdasági fejlődést, káros hatással van a hazai cégek versenyképességére és elriasztja a külföldi befektetőket. Sőt az LMBT-közösség szisztematikus támadása a nemzet hírnevét is csorbítja, ami pedig aláaknázza a turisztikai szektort – melynek nem melleleg nagyon ki van szolgáltatva az ország. Ami pedig a külföldi befektetők bevonását illeti, számukra az ilyen szintű diszkrimináció valós kockázatot jelenthet, tekintve, hogy a vállalkozások bizonyítottan jobban teljesítenek egy sokszínű, inkluzív környezetben. Ezek alapján az befektetők inkább a toleráns országok felé orientálódnak, hiszen ott nagyobb megtérülésre számíthatnak. Végezetül, ez a kutatás arra is felhívja a figyelmet, hogy az LMBT-diszkrimináció nagyon jelentős push faktor a hazai szaképzett, tehetséges munkavállalók számára, nagy fokú elvándorlást eredményez.

BADGETT és munkatársai (2019) 132 országban vizsgálták az LMBT-jogok és a GDP per fő kapcsolatát. Az eredményeik megerősítik a korábban ismertett kutatások következtetéseit, valóban szoros kapcsolat van az tolerancia és a gazdasági fejlettség között. Az LMBT-jogokat mérő index egy ponttal való növekedése ugyanis átlagban 2065 dollárral nagyobb egy főre eső GDP-vel jár együtt.

PERLOV és munkatársainak (2021) Közép- és Kelet-Európára vonatkozó empirikus kutatási eredményei alapján szintén azt a következtetést lehet levonni, hogy az LMBT-emberekkel szembeni diszkrimináció fokozza a szakképzett, tehetséges munkaerő kivándorlását, ugyanis a nyugati társadalmak nyitottsága vonzó ezeknek a munkavállalóknak. Jelentősen fokozódott a brain drain („agyelszívás”) az EU-csatlakozást követően Magyarországon, Lengyelországban és Romániában is, ami nemcsak az innovációt, de a versenyképességet is visszafogta ezekben az országokban. Emellett arra is rámutatott ez a tanulmány, hogy az LMBT-toleráns országokban kisebb a korrupció, ami nem meglepő, hiszen ahogy korábban is utaltam rá a toleranciának egyik alapköve az erős demokratikus intézményrendszer, a gazdasági szabadság és sajtószabadság – amely tényezők ellehetetlenítik a korrupciót. A korrupció alacsony szintje pedig növeli a bizalmat és a befektetési hajlandóságot. Továbbá a nagyobb LMBT-tolerancia felgyorsítja a technológiai fejlődést és az innovációt, így fokozza a versenyképességet. Ezzel gyarapodhat a humán tőke állomány, csökkenhetnek a kihasználatlan kapacitások, és így a gazdasági kibocsájtás is elérheti a potenciális szintjét. Továbbá a nemzeti hírnévre is pozitívan hat, ha egy társadalom toleráns, ez pedig előnyt jelenthet a külkereskedelmi kapcsolatokban, hiszen javíthatja a viszonyt a külföldi partnerekkel, befektetőkkel, ezzel nőhet az a közvetlen külföldi befektetés (FDI). A külföldi befektetőknek ugyanis napjainkban már egyre fontosabb a befektetési helyszín kiválasztásakor az inkluzivitás, nyitottság mértéke, hiszen legtöbbjük szigorú emberi és LMBT-jogi szabályozással rendelkezik. E kutatás konzekvenciái kapcsán vetődött fel bennem az a kutatási kérdés, hogy vajon szignifikánsan kevesebb FDI áramlik-e az intoleráns közép-európai országokba? Ezen kérdések megválaszolásával szerettem volna tehát a LMBT-tolerancia és a gazdasági fejlődés közötti kapcsolatot feltárni.

Összegezve a modernizációs tézis alapján a magasabb gazdasági fejlettségi szint hatására nő a tolerancia, míg az empirikus kutatások alapján egy fordított kauzalitás is kirajzolódik, miszerint a nagyobb fokú inkluzivitás járul hozzá a gazdasági teljesítmény fokozásához. Azaz ezek alapján az feltételezhető, hogy a tolerancia és a gazdasági fejlődés egymást kölcsönösen erősítik.

#### ANYAG ÉS MÓDSZER

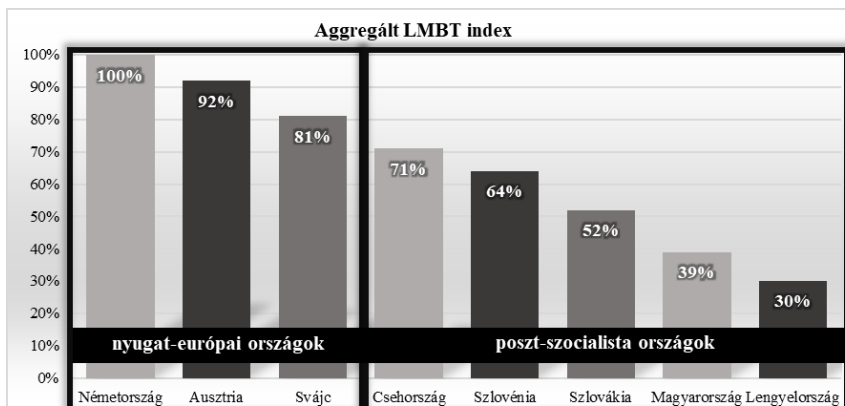
Három mutatót használtam fel a gazdasági fejlettség, teljesítmény mérésére: az egy főre jutó GDP-t (EUROSTAT, 2022), az Emberi Fejlettségi Indexet (HDI) (UNITED NATIONS, 2020) és a közvetlen külföldi befektetéseket (FDI) (UNCTAD, 2021).

A tolerancia mérésére három különböző indexet számítottam: az LMBT-jogok indexét, az LMBT attitűd indexet és az aggregált LMBT indexet. Az LMBT-jogok indexe az LMBT-jogokat, a formális intézményeket méri, ezt a GBGR, GBTR és a Rainbow indexek számtani átlagaként számítottam ki (F&M COLLEGE, 2019; ILGA-EUROPE, 2020). Az LMBT attitűd index az LMBT-személyekkel kapcsolatos attitűdöket és a közvéleményt írja le, ezt az LGBT equality index, a Welzel-index és az Equaldex közvélemény mutatójának a számtani átlagaként számoltam (EQUALDEX, 2022; WORLD VALUES SURVEY, 2020). Végül, az aggregált LMBT indexet úgy számítottam ki, hogy az LMBT-jogok indexét súlyoztam az LMBT attitűd indexszel, majd az egyes országok eredményeit a német érték százalékában fejeztem ki (mivel itt volt a legnagyobb a súlyozott érték). Az aggregált LMBT indexet azért hoztam létre, mert ez átfogóbb képet ad a toleranciáról, tekintve, hogy mind a formális intézményeket – a tolerancia objektív dimenzióját –, mind az attitűdökre vonatkozó adatokat – a tolerancia szubjektív dimenzióját – magában foglalja. Úgy gondolom, hogy ez utóbbi mutató képes igazán visszatükrözni az LMBT-emberek toleranciával kapcsolatos tapasztalatait.

A fent említett gazdasági- és toleranciamutatók között regressziót számoltam a Microsoft Excel segítségével, ahol a p-értéket használtam döntési kritériumként.

## EREDMÉNYEK

Elsőként az egyes országok aggregált LGBT indexét szeretném bemutatni, ugyanis ez alapján válaszolható meg az a kérdés, hogy szignifikánsan eltér-e a volt-szocialista és a nyugat-európai országok LGBT-toleranciája. Az *1. ábra* alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a volt-szocialista országokban alacsonyabb a tolerancia, azaz a modernizációs folyamatot valóban lassította a szocializmus kulturális hatása.

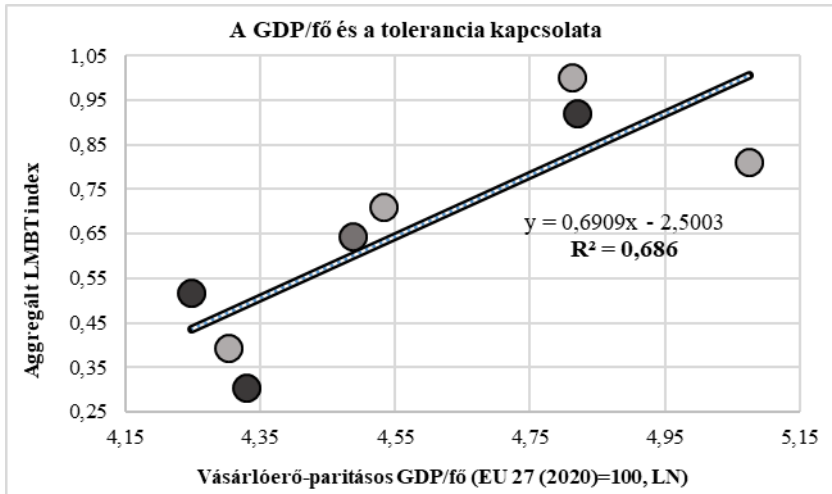


1. ábra: A közép-európai országok aggregált LGBT index értéke

Forrás: F&M College (2019), ILGA-Europe (2020), Equaldex (2022), World Values Survey (2020) alapján saját szerkesztés

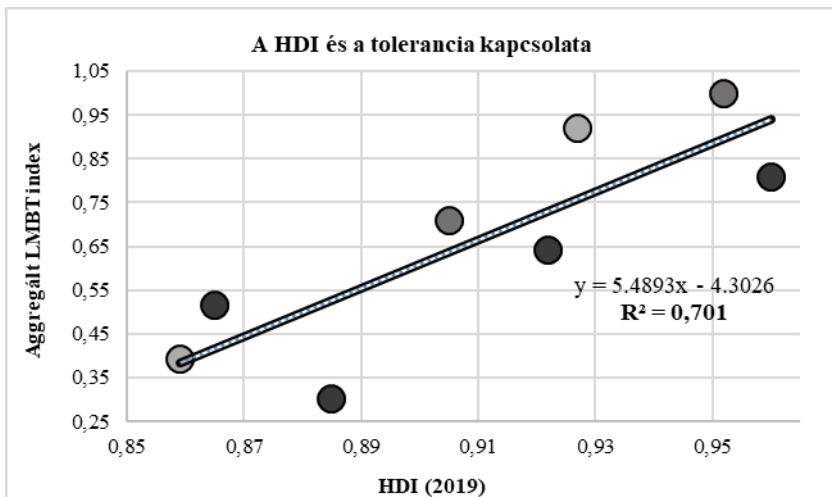
Az alábbi ábrákról (2-3. ábra) leolvasható, hogy az LGBT-tolerancia mind az egy főre jutó GDP-vel, mind a HDI-vel nagyon erős kapcsolatban van. Ez azzal magyarázható, hogy a gazdasági fejlettséggel párhuzamosan kialakuló magasabb képzettségi szint az intézményrendszert demokratikusabbá és inkluzívabbá teszi, amiből logikusan következhetnek az LGBT-jogok is. Sőt az erősebb demokrácia azt is lehetővé teszi, hogy a szabadságjogok érvényesüljenek, így pedig a társadalmi közvélemény is javul a diverzitásnak való nagyobb kitettség révén. Az oktatás azonban magában is előnyösen hat a társadalmi attitűdökre, hiszen ennek következtében az egyének értékrendje elmozdul a posztmodern, poszt-materiális értékek felé (mint pl. tolerancia, nemek közötti egyenlőség, kisebbségi jogok, önkifejezés).

Mindazonáltal, fordított ok-okozati kapcsolatot feltételezve is alátámaszthatók a kapott eredmények. A nagyobb tolerancia ugyanis bizonyítottan hozzájárul a szakképzett, tehetséges munkavállalók bevonzásához és megtartásához, valamint a termelékenység, az innováció és a versenyképesség fokozásához, sőt az FDI beáramlás és a vállalatok jövedelmezősége is magasabb az inkluzív országokban. A nyitottság alacsony szintje viszont épp ellenkező hatásokkal bír: alacsonyabb GDP és termelékenység, fokozódó brain drain, kevesebb FDI és pénzügyi támogatás, romló nemzeti hírnév (TARNÓCZI, 2022).



2. ábra: A GDP/fő és a tolerancia kapcsolata

Forrás: Eurostat (2022) alapján saját szerkesztés

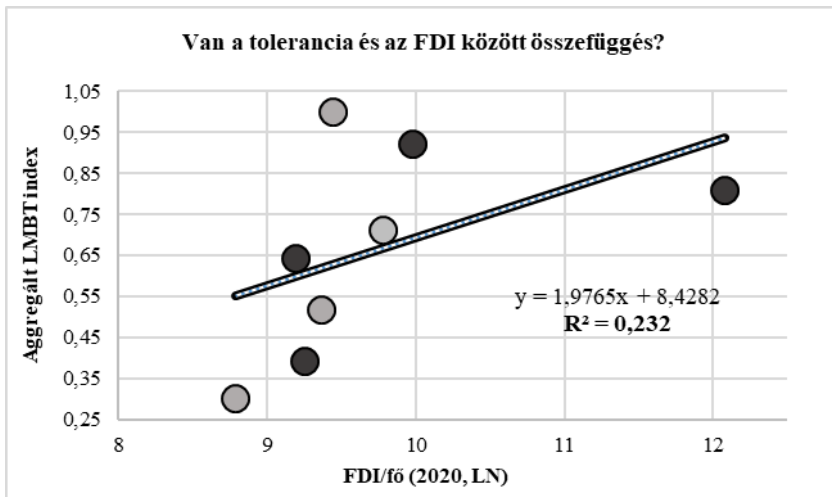


3. ábra: A HDI és a tolerancia kapcsolata

Forrás: United Nations (2020) alapján saját szerkesztés

Végül azt is megvizsgáltam, hogy igazolható-e Közép-Európában az az állítás, hogy az intoleráns országokba számottevően kevesebb FDI áramlik. Mint ahogyan a 4. ábrán is látszik, Közép-Európában nincsen statisztikailag szignifikáns kapcsolat a tolerancia és az FDI között. Ennek több okát tudtam azonosítani. Elsőként azt emelném ki, hogy a mindenkor befektetőknek a költség és a szakmai tudás a két legfontosabb faktor a befektetési helyszínek kiválasztásakor, nem pedig az LMBT-jogok. Másrészt azt is érdemes megjegyezni, hogy az LMBT-barát vállalati politika kétélű fegyver: egy konzervatív országban a profit csökkenéséhez is vezethet, míg egy liberálisabb országban épp ellenkező hatást válthat ki, sőt az employer brandingre is pozitívan hathat. Végül azt is megemlíthetjük, hogy egy-egy országon belül sem homogén az LMBT-politika, így a befektetők is céljaiknak megfelelően tudnak helyszínt választani. Például Lengyelországban is megfigyelhető, hogy a tech, innovatív és kreatívabb iparágak a nyitottabb,

fiatalosabb helyekre települnek, mint Varsó, míg a gyáripari vállalatok sokkal inkább a konzervatívabb régiókat részesítik előnyben (SHEHADI – MERWE, 2021).



4. ábra: Az FDI és tolerancia kapcsolata

Forrás: UNCTAD (2021) alapján saját szerkesztés

#### KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A kutatásom során tehát sikerült empirikusan igazolnom a modernizációs tézist Közép-Európa országaira nézve, hiszen a magasabb egy főre jutó GDP-vel és magasabb HDI-vel rendelkező országok toleranciája is szignifikánsan nagyobb volt. Következésképpen, minden országban van esély arra, hogy megvalósuljon az LMBT-közösség és más kisebbségek emancipációja, amint már a lakossága jólétben él. Ugyan a poszt-szocialista országok társadalmi modernizációja kissé lassabb, de itt is megfigyelhető az a tendencia, hogy a fejlettebb országokban (pl. Csehország, Szlovénia) folyamatosan bővülnek az LMBT-jogok és a társadalmi értékrend is fokozatosan felzárkózik. Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy a jólétben élő társadalmakban a poszt-materiális szükségletekre már nagyobb hangsúly helyeződik, emiatt kerül előtérbe az önmegvalósítás, a tolerancia, a kisebbségi jogok és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése (INGLEHART – BAKER, 2000).

Azonban más tanulmányok arra is rávilágítottak, hogy a nagyobb LMBT-tolerancia hatására is nőhet a gazdasági fejlettség. Ez tehát azt jelenti, hogyha nő a tolerancia a vizsgált országokban az majd pozitív hatással lesz a gazdasági teljesítményükre is, ez viszont szükségszerűen még toleránsabbá teszi majd őket – azaz, tulajdonképpen kölcsönhatásban van a tolerancia és a gazdasági fejlődés.

Azt viszont nem tudtam alátámasztani, hogy az intoleráns közép-európai országokba számottevően kevesebb FDI áramlik, mint a toleránsokba. Ez legfőképpen azzal magyarázható, hogy a munkaerő szakképzettsége és a költségek az elsődleges szempontok, amikor befektetési helyszínt választanak, nem az LMBT-tolerancia. Habár érdemes megjegyezni, hogy egyre több vállalat vállalja fel publikusan az LMBT-jogok támogatását. Azonban ez főként csak belső vállalati irányelvek, véleménynyilvánítások formájában jelentkezik, nem feltűnő cselekedetekben (SHEHADI – MERWE, 2021). Olyanról még nem nagyon hallhattunk, hogy egy cég az LMBT-intolerancia miatt ne fektetett volna be egy országba, azonban az alacsony tolerancia semmiképpen sem teszi vonzóbbá a kérdéses országot. Azaz, ha egy ország inkluzívabb lesz az LMBT-

közösséggel szemben, az vagy nem hat majd az FDI-ra, vagy ha a tolerancia a külföldi vállalat érdekeivel egybevág, akkor még növelheti is azt.

A modernizációs tézis alapján ugyan a gazdasági fejlődés hat a toleranciára, azonban ahogy a bevezetésben is utaltam erre, a tolerancia is visszahat a gazdasági teljesítményre, így feltételezem, hogy kölcsönhatásban vannak. Azaz, javaslatként azt fogalmaznám meg, hogy mindenkinek biztosítsuk az esélyegyenlőséget, így nemcsak az egyéni jóllét fog javulni, de a gazdasági fejlődést is felgyorsíthatjuk.

### FELHASZNÁLT IRODALOM

- (1) BADGETT, L. – WAALDIJK, K. – RODGERS, Y. (2019): The relationship between LGBT inclusion and economic development: Macro-level evidence. *World Development*, Volume 120. Issue 8., pp. 1-14. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2019.03.011> (Letöltve: 2022.12.23.) (2) BAKLASHOVA, T. A. – GALISHNIKOVA, E. M. – KHAFIZOVA, L. V. (2015): The Effects of Education on tolerance: Research of Students' Social and Ethnic Attitudes. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. Vol. 6. Issue 1., pp. 335-340. DOI: 10.5901/mjss.2015.v6n1s3p335 (Letöltve: 2022.02.22.) (3) BARRO, R. J. (1996): Determinants of Economic Growth: A cross-country empirical study. *National Bureau of Economic Research*. Cambridge, 118 p. (4) BOBO, L. – LICARI, F. C. (1989): Education and political tolerance: testing the effects of cognitive sophistication and target group affect. *Public Opinion Quarterly*. Vol. 53. Issue 3., pp. 285-308. DOI: <https://doi.org/10.1086/269154> (Letöltve: 2022.01.03.) (5) DUNN, K. – SINGH, S.P. (2014): Pluralistic conditioning: social tolerance and effective democracy. *Democratization*. Vol. 21. Issue 1., pp. 1-28. DOI: <https://doi.org/10.1080/13510347.2012.697056> (Letöltve: 2022.02.18.) (6) EQUALDEX (2022): Explore the progress of LGBTQ+ rights across the world. <https://www.equaldex.com/> (Letöltve: 2022.01.07.) (7) EUROSTAT (2022): GDP per capita in PPS. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table?lang=en> (Letöltve: 2022.03.07.) (8) F & M GLOBAL BAROMETERS (Franklin & Marshall College) (2019): Results. <https://www.fandmglobalbarometers.org/results/> (Letöltve: 2022.01.10.) (9) ILGA EUROPE (2020): Rainbow Europe 2020. <https://www.ilga-europe.org/rainboweurope/2020> (Letöltve: 2022.01.10.) (10) INGLEHART, R. – BAKER, W. E. (2000): Modernization, Cultural Change, and the Persistence of Traditional Values. *American Sociological Review*. Vol. 65. Issue 1., pp. 19-51. DOI: <https://doi.org/10.2307/2657288> (Letöltve: 2022.02.18.) (11) KOZLOSKI, M. J. (2010): Homosexual Moral Acceptance and Social Tolerance: Are the Effects of Education Changing?. *Journal of Homosexuality*. Vol. 57. Issue 10., pp. 1370-1383. DOI: 10.1080/00918369.2010.517083 (Letöltve: 2022.02.22.) (12) OPEN FOR BUSINESS (2020): The Economic Case for Marriage Equality in the Czech Republic. *Open For Business*, New York, 16 p. <https://open-for-business.org/reports> (Letöltve: 2022.12.23.) (13) PALDAM, M. – GUNDLACH, E. (2008): Two Views on Institutions and Development: The Grand Transition vs the Primacy of Institutions. *KYKLOS*. Vol. 61. Issue 1., pp. 65-100. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-6435.2008.00393.x> (Letöltve: 2022.02.15.) (14) PERLOV, G. – ALTINCEKIC, C. – HOLLAND, B. – DOVEY, K. – MILLER, J. (2021): The Economic Case for LGBT+ Inclusion in Central and Eastern Europe (CEE): Hungary, Poland, Romania, and Ukraine. *Open for Business*. New York, 47 p. <https://open-for-business.org/reports> (Letöltve: 2022.01.23.) (15) STOICIS, A. – PERLOV, G. (2022): 2022 Election Business Primer – Hungary. *Open For Business*, New York, 14 p. <https://open-for-business.org/reports> (Letöltve: 2022.12.23.) (16) TARNÓCZI D. (2022): Az LMBTQ-tolerancia és a gazdasági fejlettség összefüggései Európában. *International Journal of Engineering and Management Sciences (IJEMS)*. Vol. 7. Issue 3., pp. 31-51. DOI: 10.21791/IJEMS.2022.3.4. (Letöltve: 2022.12.22.) (17) UNCTAD (2021): Foreign direct investment: Inward and outward flows and stock, annual. <https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=96740> (Letöltve: 2022.03.07.) (18) UNITED NATIONS [Development Programme] (2022): Human Development Index (HDI). <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi> (Letöltve: 2022.01.23.) (19) WORLD VALUES SURVEY (2020): Online Data Analysis: Welzel choice-1: Homosexuality acceptance. <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSONline.jsp> (Letöltve: 2022.01.10.) (20) SHEHADI, S. – MERWE, B. (2021): Why Foreign Investors tolerate Poland's LGBTQ+ intolerance. *Investment Monitor*. <https://www.investmentmonitor.ai/analysis/foreign-investors-fdi-blind-eye-poland-lgbtq-intolerance> (Letöltve: 2022.01.25.)

**SZERZŐK:****Tarnóczy Tamara Dóra**

Nemzetközi gazdálkodás BA szakos hallgató  
Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar  
tarnoczidonat@gmail.com

*„A Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-22-1 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”*



Új Nemzeti  
Kiválóság Program



KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS  
MINISZTERIUM

*A tanulmány a szerző „Az LGBT tolerancia és a gazdasági fejlődés közötti összefüggés Közép-Európában” című tudományos diákköri dolgozata alapján készült (konzulensek: Dr. Czeglédi Pál és Dr. Karcagi-Kovács Andrea), amely a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar 2022.04.27-én megrendezett Kari Tudományos Diákköri Konferenciáján a Nemzetközi és vállalati gazdaságtan tagozatban került bemutatásra.*